

РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В ІННОВАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Л. Л. Клевчік,
кандидат економічних наук,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича,
l.klevchik@chnu.edu.ua

Розглянуто основні підходи до визначення сутності інтелектуального капіталу. Визначено основні складові структури інтелектуального капіталу. Показано вплив основної економічної системи на розвиток інноваційного суспільства.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, інноваційне суспільство, інтелектуальна власність, знання.

В даний час в умовах нової економіки, коли сучасне інформаційне суспільство характеризується як інноваційне, зважає на інновації як для окремого індивіда, так і для підприємства будь-якої організаційно-правової форми та сфери діяльності, коли суспільство сприймає економіку, як економіку знань, з новими бізнес-процесами, що забезпечують компаніям лідерство і конкурентоспроможність через розбудову інтелектуального капіталу, велике значення набуває розгляд важливості і ролі інтелектуального капіталу, так як саме кваліфіковані співробітники, що володіють необхідним рівнем знань, умінь і навичок, а також інтелектуальна власність здатні вивести підприємство на новий рівень діяльності, а також не тільки забезпечити досягнення стратегічних і тактичних цілей, але за допомогою інноваційних інструментів досягти якісно нового стану бізнесу.

В цілому, економісти визначають інтелектуальний капітал як форму капіталізації інтелектуального потенціалу, в діловій пресі інтелектуальним капіталом часто називають

патенти, управлінські навички, процеси, технології, досвід, зв'язки зі споживачами і постачальниками та знання про них. У практиці бізнесу інтелектуальним капіталом часто вважають сукупність нематеріальних активів організації, які доступні до оцінювання і управління, хоча і не зафіксовані формально в документації.

При вивченні інтелектуального капіталу першочергового значення набувають людські ресурси і знання. Безумовно, співробітники мають різні базові навички, різні цінності і індивідуалізовані підходи до виконання завдань. Надаючи співробітникам можливість розкрити в повній мірі свій потенціал, вибирати завдання, які найбільше підходять до їх особистих вподобань і сильних сторін, компанія виходить на новий етап свого розвитку, виробляє інновації, набуває конкурентні переваги.

Аналіз підходів вітчизняних і зарубіжних вчених показує, що в структурі інтелектуального капіталу виділяють три складових [1, 2]:

- людський капітал: знання, звички, досвід, ноу-хау, творчі здібності, креативний спосіб мислення, моральні цінності, культура праці;

- організаційний капітал: патенти, ліцензії, ноу-хау, програми, товарні знаки, промислові зразки, технічне і програмне забезпечення, організаційна структура, корпоративна культура;

- споживчий капітал: зв'язки з економічними контрагентами (постачальниками, споживачами, посередниками, кредитно-фінансовими установами, органами влади), інформація про контрагентів, історія взаємин з контрагентами, торгова марка (бренд).

Людський, організаційний і споживчий капітали слід розглядати як підсистеми інтелектуального капіталу, який сам є складною системою.

Основною економічною складовою інтелектуального капіталу в інноваційному суспільстві та в умовах сучасного соціально-економічного розвитку є економічна система «інформація – людина – знання – інновації» з урахуванням соціалізації в колективі і суспільстві [3]. Тому інтелектуальному капіталу товариства притаманна речова форма, в якості якої виступає інтелектуальна власність.

Тобто в інноваційному суспільстві значну роль відіграють не тільки людські ресурси, знання та інформація, але також і закріплене законом тимчасове виключне право, а також особисті немайнові права на результат інтелектуальної діяльності або засоби індивідуалізації.

Саме висококваліфіковані людські ресурси, а також ефективно управління ними в сукупності з інтелектуальною власністю дозволяє сучасному суспільству досягати нових етапів розвитку і оптимально використовувати свій потенціал.

Список використаних джерел:

1. Геєць В. М. Соціально-економічні трансформації при переході до економіки знань / В. М. Геєць / Соціально-економічні проблеми інформаційного суспільства / Під ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – С. 16–33.

2. Ілляшенко С. М. Сутність, структура і методичні основи оцінки інтелектуального капіталу підприємства / С. М. Ілляшенко // Економіка України. – 2008. – №11. – С. 16–26.

3. Пархоменко В. Д., Пархоменко А. В. Інформація і знання: Сучасні уявлення, внутрішній взаємозв'язок / В. Д. Пархоменко, А. В. Пархоменко // Інформація та інновації. – 2007. – № 4. – С. 4–14.